

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ Ի ՆՍՏԻՏՈՒՏ

«ԱՐԾՈՒԻ Վ ԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ»
ԱՄՍԱԳՐԻ ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
(1855-1856, 1858-1864թթ.)

ԵՐԵՎԱՆ 2006

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

016 : 050 (479.25)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

«ԱՐԾՈՒԻ ՎԱՍՊՈԼՐԱԿԱՆ»

ամսագրի մատենագիտություն
(1855-1856, 1858-1864թթ.)

A II
91666

Կաղմեց և առաջարանը գրեց
Էմմա Կոստանդյանը
Խմբագիր՝ Ալբերտ Խառատյան

ՍԵՍՐՈՊ ԱՐԶ. ԱՇԵԱՆ
ՍԱՏԵՆԱԸԱՐ

ARCH. MESROB ASHJIAN
BOOK SERIES

23

Signature

23

ԵՐԵՎԱՆ 2006

ՀՏԴ 016 (051) : 941 (479.25)

ԳՄԴ 91+63.3 (27)

Ա 884

Ա 884 «ԱՐԾՈՒԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ» ամսագրի
մատենագիտություն (1855-1856, 1858-1864թթ.). -ԵՐ.:
ՀՀ ԳԱԱ Պատմ. ինստ., 2006.- 46 էջ

ԳՄԴ 91 + 63.3 (24)

ISBN 99941-73-00-6

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

1855թ. հունիսին Կոստանդնուպոլսում լույս է տեսնում «Արծուի Վասպուրական» ամսագիրը, որի տիտղոսաթերթին գրված էր. «Արծուի Վասպուրական, թռուցեալ հայրենասեր թեւոք յԱրծրունի գահէն ի Վան Տոսպ. Ա տարի, թիւ 1, յունիս, խմբագիր հայրենախօս Սկրտիչ վարդապետ Խրիմեան, Կոստանդնուպոլիս»: Ամսագիրը լույս էր տեսնում Արապյան երեք եղբայրների տպարանում: Չորս թիվ այդտեղ հրատարակվելուց հետո Խրիմյանին հաջողվում է գնել տպագրական մեքենա և հիմնել սեփական տպարան Ուսկյում տարի Սբ. Խաչ եկեղեցում: 1855թ. հունիսից մինչև 1856թ. հունիս ամսագիրը կանոնավոր հրատարակվում է: 1856թ. հունվար ամսին ամսագիրը լույս է տեսնում ոչ թե նոր համարակալությամբ, այլ շարունակվում է թիվ 8-ից թիվ 12 ներառյալ: Ողջ տարվա ընթացքում խմբագիրը տենդագին գործունեություն է ծավալում հայրենի Վասպուրական վերադառնալու համար: Նախապատրաստական աշխատանքից հետո «Արծուի» թիվ 12-ում /1856թ. մայիս/ «Ծանուցում» հոդվածում խմբագիրը հայտնում է ընթերցողներին և բաժանորդներին, որ դադարեցնում է ամսագրի հրատարակությունը, որովհետև վերադառնում է հայրենի երկիր: Նա խոստանում է ամսագրի հրատարակությունը վերսկսել 1857թ. հունվարից: Սակայն ամսագրի հրատարակությունը հետաձգվում է մինչև 1858թ. հունվար: Վարագա վանքի վանահայր հաստատված Խրիմյանը մի ամբողջ տարի տքնաջան աշխատանք է կատարում, բացում է «Ժառանգավորաց» վարժարան, որի ուսուցիչներին ու սաներին նախապատրաստում է հրատարակության դժվարին գործում իրեն աջակցելու համար: 1858թ. հունվար ամսին Վարագա վանքում լույս է տեսնում ամսագրի Վարագյան /երկրորդ/ շրջանի թիվ 1-ը՝ «Թռուցեալ հայրենասեր թեւոք յԱրծրունի մենաստանէն Վարագայ»:

Պատմական հանգամանքների բերումով հայ պարբերական մամուլը սկզբնավորվել էր գաղթօջախներում /Յնդկաստան, Եվրոպա, Ռուսաստան, Օսմանյան կայսրություն/: Արևմտահայ մշակութային կենտրոններն էին Կ.Պոլիսն ու Ջնյուռնիան, որտեղ հրատարակվում էին մեծ թվով

պարբերականներ: Խրիմյանն առաջինն էր, որ հանդգնեց տպագրական արվեստի լույսը՝ գուտենբերգյան հրաշագործությունը հասցնել Արևմտյան Հայաստանի տարածք: Այդ սխրանքը իր վրա է հրավիրում անգամ ռուս հետազոտողի զարմանքն ու հիացնունքը¹:

Ամսագրի Վարագյան շրջանը շահեկանորեն տարբերվում է պոլիսյան շրջանից: 1858թ. թիվ 1-ում «Նախաբան առ ընթերցող» հոդվածում Խրիմյանը ներկայացնում է իր ծրագիրը: Նյութերը դասակարգվում են ըստ բաժինների, որոնք թվով հինգն են.

ա/ Հանդես աստուածայաշտութեան - պարունակելու են հոդվածներ հավատի, եկեղեցու, հոգևորականության նշանավոր դեմքերի մասին:

բ/ Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեացն հայոց - այս բաժնի հոդվածներում պետք է ներկայացվեն հայ քաղաքական գործիչները՝ «նախնի քաջագունք մեր... նոցին հայրենազարդ գործոց ըստ ամենայն հանգամանաց ճառագրելով»:

գ/ Տեսարանք հայրենի աշխարհաց բաժնում մանրամասն նկարագրվելու են Հայաստանի գյուղերը, քաղաքները, վանքերը, մենաստանները, եկեղեցիները:

դ/ Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց բաժնում տեղ են գտնելու բարոյախոսական հոդվածներ:

ե/ Թանգարան հայկական դպրութեան բաժինը պարունակելու է ինքնուրույն գեղարվեստական գործեր, թարգմանություններ, հին մատյաններից վերցրած հիշատակարաններ:

Ներկայացված այս ծրագիրը ընթերցողին որոշակի պատկերացում էր տալիս ամսագրի հետապնդած նպատակների մասին: Սակայն խմբագիրը քաջ գիտակցում էր, որ նման բաժանումով սեղմվում է ընդգրկելիք նյութերի շրջանակը: «Իսկ եթե պատահեսցի երբեմն այնպիսի նիւթ ինչ, որ ոչ... այդչափ վերաբերի առ հինգ սեռս յիշյալ յոգուածոց, զայն եւս արժան համարինք ի վերջոյ թերթին հրատարակել»: 1858-ից մինչև 1860թ. ամսագիրը հրատարակվում է կանոնավոր, առանց ընդմիջման: 1860թ. երկու թիվ հրատարակվելուց հետո

¹ И. И. Голобородько, Турция, Москва, 1908, стр. 232.

դադարում է ամսագրի հրատարակությունը. ավարտվում է «Արծուի Վասպուրականի» Վարազյան շրջանի առաջին փուլը: Ամսագրի դադարման պատճառը Խրիմյան խմբագրի ձեռնարկած ճանապարհորդությունն էր դեպի Արևելյան Հայաստան, ավելի ճիշտ՝ Ռուսական կայսրության անդրկովկասյան մասի հայաբնակ վայրերը: Գնապարհորդությունն սկսվեց 1860թ. նոյեմբերի 10-ին: 1861թ. հունիսի 16-ին Մ. Խրիմյանը վերադարձավ Վան և վերսկսվեց «Արծուի» հրատարակությունը: 1861թ. ամսագրի համարների համարակալումն սկսվում է թիվ 1-ով, սակայն այդ բոլոր թվերը կրում են «հատոր Դ» անվանումը: Ամսագրի վարազյան երկրորդ շրջանն աչքի է ընկնում տարածման լայն շրջանակներով: Արևմտահայ կենտրոններից բացի, ամսագրի գործակալները գտնվում են նաև արևելահայ մշակութային կենտրոններում՝ Տիֆլիս, Գանձակ, Ղարաբաղ, Ալեքսանդրապոլ, Նոր Բայազետ, Երևան, Նախիջևան, Վերին ու Ներքին Ագուլիսներ, Թավրիզ, Սալմաստ և այլն: 1861թ. թիվ 1-ի «Ծանուցում առ ընթերցողս» խմբագրականում Խրիմյանն իր ընթերցողներին հաղորդում է ճանապարհորդության ավարտի և գործի վերսկսման մասին, որից իմանում ենք նաև, որ արևելահայ հասարակական գործիչների հետ սերտ հարաբերություն հաստատելուց բացի, ճանապարհորդության նպատակն էր հանգանակությամբ նյութական միջոցներ հայթայթել ամսագրի հրատարակության համար: 1861թ. ավարտվում է 5 թվի հրատարակությամբ, քանի որ տարին սկսել էր, ըստ երևույթին, օգոստոսից: 1862 թիվն սկսում է դարձյալ Դ հատորով, իսկ համարակալությունը շարունակվում է թիվ 6: Չնայած չի մշվում, սակայն ակնհայտ է, որ 1861-62 թվերին միացյալ հրատարակվում է 12 թիվ: Ամսագրի 5-րդ շրջանն սկսվում է դարձյալ միացյալ թվերով՝ 1862-63: Ամսագրի տիտղոսաթերթին գրված էր «Շրջան հինգերորդ /Ե/» և բացվում էր խմբագրի՝ ընթերցողներին ուղղած առաջաբանով. «Յառաջաբան Վասպուրական Արծույն առ իւր ընթերցողս» խորագրով: Այդ միացյալ հինգերորդ շրջանում հրատարակվում է դարձյալ 6 թիվ: 1864-ին ևս լույս է տեսնում «Արծուի» 6 թիվ: Այդ կիսատ հրատարակություններն ունեին իրենց օբյեկտիվ պատճառը: 1862-ին ամսագրի խմբագիր Մ. Խրիմյանն ընտրվեց Տարոնի հոգևոր առաջնորդ և իր «արժանընտիր սանի»՝ Գարեգին Սրվանձտյանցի /որը ամսագրի գլխավոր

աշխատակիցն էր/ հետ մեկնեց Տարոն: Հեռվից նրանք չէին կարող իրականացնել Վարագում լույս տեսնող ամսագրի հրատարակությունը: Առանց դադարման մասին հայտարարություն տալու ամսագիրն այլևս չի հրատարակվում:

Մեծ դեր կատարեց ամսագիրը Վասպուրականի հայության հոգևոր արթնացման գործընթացում: Բուն Հայաստանի տարածքի առաջին պարբերականը իր էջերում բարձրացրեց համազգային խնդիրներ և պաշտպանեց լայն դեմոկրատիայի՝ գյուղացիության ու արհեստավորության շահերը:

Արծուի Վասպուրական

Թռուացեալ հայրենասեր թեւոք

ՅԱրծրունի գահէն ի Վան Տոսպ

թիվ 1 յունիս 1855-ՌՅԴ

Կոստանդնուպոլիս ի տպարանի երից եղբարց Արապեան.

Հրատարակեալ հայրենասիրութեամբ Սկրտիչ վարդապետի
Խրինեան Վանեցոյ

Տեղի ստորագրութեան և ստացման.

ի Պոլիս-Մարգարեան պարոն Յարութիւնին գրատան, որ ի
Մերճան

ի Զմիւռին-Վանեցի Շահինեան Յովհաննէս պատուելի
վարժապետ

ի Կարին-տէր Ներսէսեանց մեծարգոյ Խաչատուր Խան

ի Վան-Թերլեմէզեան պարոն Սկրտիչ

Տարեկան գինը 40 դուրուշ, միամսեայ տետրակին՝ 4 դուրուշ

Ցանկ պարունակեալ նիւթոց

1. Յայտարարութիւն..... էջ 3
2. Նախանուեր ողջոյն արծուաբեր ի դիմաց հայրենեաց
դիմառնաբար..... էջ 5
3. Ատենական ճառ յելումն 'ի վիրապէն Գրիգորի Լուսաւորչի
մերում..... էջ 9
4. Խորհրդածութիւն ի վերայ գրաբառ և աշխարհաբառ լեզուին
մերոյ..... էջ 12

/Ոչ մի հոդվածը չի ստորագրված. այդ ժամանակ փաստորեն
ամսագրի բոլոր հոդվածները գրվում էին խմբագրի կողմից-
ծանոթ է.Կ./

Ա տարի, թիվ 2, յունիս, 1855թ.

Բանախոսութիւն

1. Ատենական ճառ ի գերահրաշ պայծառակերպութիւն Տեառն մերոյ ի Թաքորական լերին Գալիլեացոց.....էջ 17
Բարոյական
2. Նկարագիր առաքինութեան /ստորագրված է Տիրացու Մանուկ-Կեսարիոյ Ֆենեսե գյուղացի- Է.Կ./.....էջ 23
Դաստիարակութիւն
3. Ազգային դպրոցաց անմիակերպ ընթացքը.....էջ 5
Տնտեսական
4. Երկրագործութեան կենցաղօգուտ արհեստին վերայ.....էջ 28
5. Յայտարարութիւն. նորատիպ տետրակ Զոհալ.....էջ 32

Ա տարի, հատոր Ա, թիվ 3, օգոստոս, 1855թ.

Հայրենասիրական

1. Յառաջանք ողբոց Եղիշէի սուրբ հորն յոսկերախօս շիրմեն.....էջ 33
2. Ճանապարհորդութիւն ի Սիս մայրաքաղաքն Կիլիկիոյ /շարունակելի/.....էջ 38
3. Դրուատ չափական առ հանգուցեալ Վարդ-պատրիկ սեպուհն արծանական դիմառնութեամբ.....էջ 42
Բարոյական
4. Հոգին և մարմին (շարունակելի).....էջ 43
5. Արծուին թափառեալ ի Զմիւռին ողբա ընդ մահ Յովհաննու վարժապետի Շահինեան (բանաստեղծութիւն).....էջ 48

Ա Տարի, թիվ 4, սեպտեմբեր, 1855թ.

Հայրենասիրական

1. Ճանապարհորդութիւն ի Սիս մայրաքաղաքն Կիլիկիոյ /սկիզբը, տես թիվ 3, էջ 38-42/.....էջ 49
2. Հանդէս ազգային յառաջադիմութեան.....էջ 52
Բանասիրական
3. Եբրայական չափք ժամանակի /թարգմանեց յԱնգղիականէն Յարութիւն վարդապետ Վեհապետեան/.....էջ 57

Բարոյական

4. Հոգին և մարմին /սկիզբը տես թիվ 3, էջ 43-48/.....էջ 60

Ազգային

5. Միաբանական սեր.....էջ 62

6. Սահակայ Պարթևի արտասուք սրբող գիւղացի աղքատ ընկերութիւն մը.....էջ 63

Ա տարի, թիվ 5, հոկտեմբեր, 1855թ.

Յուսքիւտար ընդ հովանեաւ Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյն ի տպարանի Արծւոյն Վասպուրական

Տեղիք ստորագրութեան և ստացման /N 1-ից փոփոխութիւններ են լինում գործակալների մեջ- Է. Կ./

ի Պոլիս-գրավաճառ պարոն Յարութիւնին և պարոն Պաղտասարին սենեակները որ ի Մերձան

ի Զմիւռին- ուսումնասեր պարոն Սարգիս Գրիգորեան տէր Յովհաննու Միրզաեանց Վանանդեցի

ի Կարին- Տէր Ներսէսեան մեծարգոյ Խաչատուր Խան

ի Վան- Թերլեմեզեան պարոն Մկրտիչ

Հայրենասիրական

1. Ճանապարհորդութիւն ի Սիս /սկիզբը տես թիվ 4, էջ 49-52/.....էջ 65

2. Ողբ ի վերայ մեծի քաղաքին Սոյ Խանեալ ի հին ձեռագիր յիշատակարանաց.....էջ 71

Բանասիրական

3. Ազդարարութիւն յաղագս երբայական չափուց ժամանակի.....էջ 72

Բարոյական

4. Կրթութիւն որդւոցն իսրայելացւոցէջ 74

5. Նոր ճաշակ մի եկեղեցական երգոց.....էջ 75

6. Շարական ի պանծալի վկայն Քրիստոսի Սուրբ Գեւորգէջ 77

7. Նոր գործարան տպագրութեան Արծւոյն Վասպուրականի.....էջ 79

հատոր Ա, թիվ 6, նոյեմբեր, 1855թ.

Հայրենասիրական

1. Ձեռն արդարութեան հրեշտակին հայոց երեւեալ ի բարձրապարիսպ յորմն պալատան Ռուբինեանց արքայից..... էջ 81
 2. Պատմութիւն առման մեծի քաղաքին Սոյ իմնեալ ի ձեռագիր յիշատակարանաց..... էջ 84
 3. Նկարագիր կենցաղաւարութեան առաջին նահապետացն Հրեից /անգլերենից քարգմանեց Յարութիւն վրդ. Վեհապետեան/..... էջ 85
 4. Մնացորդ շարականին սուրբ Գեորգայ..... էջ 89
- Ղաստիարակութիւն
5. Հայկազուն ուսումնագարդ օրիորդք ի Շումնու..... էջ 90
 6. Չափական բանք, դրուատ գովեստից առ անարատ յղութեան ամենօրինեալ կուսին Մարիամու /1839թ. յուլիսի 1-ի Շումնու/..... էջ 94
 7. Բարոյական առակ. Պառաւ և բժիշկ..... էջ 96

հատոր Ա, թիվ 7, դեկտեմբեր, 1855 թ.

Հայրենասիրական

1. Մեծագործութիւն հանգուցեալ Կիրակոս Ազգասէր կաթողիկոսի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ..... էջ 97
- Ճառագրութիւն
2. Նկարագիր գերագոյն սիրոյ Աստուածային շարադրեալ հայկազուն օրիորդաց ի Շումնու..... էջ 102
 3. Հոգեւոր բանաստեղծ Լամառքին /քարգմանեց Գարեգին Հ. Փափագեան/..... էջ 107
- Կրօնասիրութիւն
4. Զգացումն աստուածապաշտ ոգվոյ..... էջ 109
- Չափական բանք
5. Յորինեալ մեծատոհմիկ հանգուցեալ Մարգար աղայի Թօխմախեան Վանեցվոյ /շարունակելի/..... էջ 111

Ա տարի, թիվ 8, յունուար, 1856թ.

Հայրենասիրական

1. Նոր Արծուին Սովսես ի սկիզբն նորոյ տարւոյս լա
զանհետադարձ փառս Հայաստան աշխարհին
մերոց.....էջ 113

Բարոյական

2. Հին և նոր տարիք /անգլերենից թարգմանեց Սարգիս
Գրիգորեան տէր Յովհաննէան Սիրզաեանց/.....էջ 118

3. Անսանձ լեզուք երկպառակիչք միութեան եկեղեցւոյ
Քրիստոսի.....էջ 120

Չափական բանք

4. Յորինեալ մեծատոհմիկ հանգուցեալ Սարգար աղայի
Թօխմախեան Վանեցւոյ /սկիզբը տես թիվ 7, էջ 111-
113/.....էջ 126

Ա տարի, թիվ 9, փետրուար, 1856թ.

/գործակալներն նույն են, միայն ավելացել է հետևյալը- է. Կ/
Ի Բերիայ՝ վաճառատուն ազգասէր Յովհաննէս աղայի
Միսաքեան:

Բարոյական

1. Ոգի փառասիրութեան.....էջ 129

Տրամախոսութիւն

2. Հանդես հակառակութեան հազարապետացն Քրիստոսի
թագաւորութեան.....էջ 132

3. Աւետարան /թարգմանիչ Հով. Կ. Նուրյան/.....էջ 143

4. Բարոյական առակ Մխիթար Գոշից.....էջ 144

Ա տարի, թիվ 10, մարտ, 1856թ.

Հայրենասիրական

1. Հառաչանք ողբոց Եփրատայ ծերունի հովուին..... էջ 145

Չափական բանք

2. Առ սուրբն Գրիգոր Լուսավորիչ ընդ մուտն նորին ի վիրապն յորինեալ Աբրահամ ծերունագարոյ վարդապետի Պոլսեցվոյ միաբան Լիմ անապատի սուրբ Գէորգայ վանից..... էջ 150

Ճառագրութիւն

3. Հորինեալ հայկազուն օրիորդաց ի Շումնու..... էջ 154

Այլաբանութիւն

4. Հայկազուն ճանապարհորդ մի..... էջ 157

5. Առակ. Սոխակ և ագռավ. Յովհաննէս Գ. Սիրգաեան Վանանդեցի..... էջ 159

6. Առածք իմաստասիրաց..... էջ 160

Ա տարի, թիվ 11, ապրիլ, 1856թ.

Հայրենասիրական

1. Տեսիլ Եգեկիւղի մարգարէին նմանութեամբ վերածեալ ի վերայ Հայաստան աշխարհին մերոյ..... էջ 161

2. Չայն հովուական փողոց հնչեալ ի շիրմաց Հովուապետացն հայոց առ որոշեալ ոչխարս հոտին իւրեանց Բարդողիմէոս առաքեալ, Գրիգոր Լուսավորիչ, Թադէոս առաքեալ, Ներսէս Պարթեւ..... էջ 164

Ա տարի, թիվ 12, մայիս, 1856թ.

Հայրենասիրական

1. Դարձ արծվոյն պանդխտելոյ ի Բիւզանդիոնէն յաշխարհն իւր հայրենի Վասպուրական..... էջ 177

2. Դարձ գաղթական հայոց ի Հայաստան..... էջ 182

Բարոյական

3. Հարուստ և աղքատ /Քամպասեռեջ-արգմանութիւն Յով. Կ. Նուրեան/..... էջ 188

4. Սոխակ /Բանաստեղծութիւն-Գարեգին Տ.Յ. Փափագեան/. էջ 189
5. Ծանուցումն /հայտարարում է ամսագրի բաժանորդներին, որ դադարեցնում է ամսագրի հրատարակությունը, որովհետև նրա տպագրությունը փոխադրում է Վան-Վարագ: Խոստանում է ամսագրի II տարվա հրատարակությունն սկսել գալիք տարվա հունվար ամսից. սակայն այդ բանը հաջողվում է միայն 1858թ. հունվարից-է.Կ./..... էջ 190

հատոր երկրորդ, թիվ 1, յունուար 1858թ.

Թռուցեալ հայրենասեր թելոք յԱրծրունի մենաստանէն Վարագայ որ ի Վան Տոսպ

Անձնանուէր գործակալք ընկերութեան

Վան- Մկրտիչ Տ. Ատոմեան ի գրանոցի Վասպուրական Արծույն

Կարին-Խաչատուր խան Տ. Ներսիսեանց և միանգամայն գործակալ Տարոնոյ և Ռուսաստանի Հայոց

Բաղէշ- Ս. Ղարիպճան աղա Ս. Շողիկեանց

Տրապիզոն- Աղաճան աղա Յովհաննիսեան

Պոլիս- Պ. Յակոբ Աղուանեան վանեցի ի Պալթայ խան

Զմիւռին- Պ. Սարգիս Տէր Մարգարեան Վանանդեցվոյ

Բերիա- Յովհաննէս աղա Միսաքեան

Սալմաստ-Յակոբ Միրզայեան Մելիք Յակոբեանց, միանգամայն գործակալ Պարսկաստանի հայոց:

Նախաբան առ ընթերցողս-/այս փոքր հոդվածում խմբագիրը հայտնում է ընթերցողներին, որ հավանել է «Մասեաց աղավնի» պարբերականի նյութերի դասավորությունը, այդ պատճառով էլ ինքը սահմանում է հետևյալ բաժինները /ծանոթ.-է.Կ./

Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան

Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեացն Հայոց

Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց

Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց

Ե. Թանգարան հայկական դպրութեանց

Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան

Համբերութիւնը կյանք է.....	էջ 1
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեացն</u>	
Հայկ նահապետ Հայոց.....	էջ 5
Սատարք և բարերարք Վասպուրական Արծույն.....	էջ 10
Արգոյ հայրենասէր պարոնայք բարերարք տպարանի.....	էջ 13
Վասպուրական Արծույն.....	էջ 16
<u>Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Մայրաքաղաք մենաստանաց Վարագ /շարունակելի/.....	էջ 18

<u>Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
Աշխարհս ծովու կը նմանի, ով որ լողալ չի գիտեր կը խեղդուի /ստորագրված է Գարեգին Հ. Սրուանծտեանց աշակերտ ժառանգավորաց դպրոցին Վարագա/.....	էջ 21
<u>Թանգարան հայկական դպրութեանց</u>	
Նամակ մեծանուն հայրենասէր /ստորագրված՝ Խ. Ծ. Յակոբ վարժապետ քահանայ Տ. Մխիթարեանց. Ալեքսանդրապոլի արքունական գաւառական ուսումնարանի օրենոսոյց վարժապետ/.....	էջ 25

հատոր երկրորդ, թիվ 2, փետրուար, 1858թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածապաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Թաղէոս առաքեալ ընդէ՛ր կաս հեռի /ստորագրված է Ա.Մ.Ա./.....	էջ 27
Առաքինի վախճան Տ. Գաբրիէլ վիճակակալ արքեպիսկոպոսի Վասպուրական նահանգիս.....	էջ 34
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Արամ հայրենասէր նահապետ.....	էջ 39 ^բ
Սատարիչ բարերարք հայրենեաց ի վանեցւոց.....	էջ 44
Արգոյ հայրենասէր բարերարք Վասպուրական Արծույն.....	էջ 45
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Մայրաքաղաք մենաստանից Վարագ /սկիզբը տես թիվ 1 էջ 18-21/.....	էջ 46
<u>Դ. Թանգարան հայկական դպրութեանց</u>	

Երախայրիս Արծույն Վասպուրականի /Ալեքսանդրապոլի
արքունական դպրոցի օրենուսոյց վարժապետի
բանաստեղծութիւնը/.....էջ 53
Հատոր երկրորդ, թիվ 3, մարտ 1858թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարգն</u>	
Գրիգոր Լուսավորիչ հայոց.....	էջ 55
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեացն</u>	
Արա Արամեան մահապետ հայոց.....	էջ 61
Կենցաղօգուտ մոր ընկերութիւն թեմեաց մշակութեան /ստորագրված է Սկրտիչ Տէր-Ատոմյան-Է. Կ./.....	էջ 65
Առ մեծարգո ազգասէր Կարապետ աղա Թաշճի Ուղերձ ի դիմաց աշակերտաց ժառանգավորաց դպրոցին որ ի Վարազ /Գարեգին Սրուանձտեանց, աշակերտ ժառանգաւորաց վարժարանին Վարազայ/.....	էջ 68
Դամբանական ճառ ասացեալ յաւուր տոնի աւետեաց սուրբ Կուսին ի Յայնկոյսներ եկեղեցւոյ Վանայ ի սգալի մահ Պալեան Նիկողայոս ճարտարապետին Օսմանեան պետութեան.....	էջ 69
Ի մահ պայազատին Պալեանց Նիկողայոս ճարտարա- պետին.....	էջ 72
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Մայրաքաղաք մենաստանաց Վարազ /սկիզբը տես թիվ 1, թիվ 2/.....	էջ 74
<u>Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
«Աղեկութիւն բարերարիդ գրած պահէ մէջ քո սրտիդ» /Արշան Գրիգորեան-աշակերտ ժառանգաւորաց վանից Վարազայ/.....	էջ 77
Բարոյական առակ /փոխադրութիւն Եզովպոսից/.....	էջ 78
«Որ գործէ զերկիր իւր լուցի հացի» /ստորագրված է Մարտիրոս Փափազեան/.....	էջ 79

հատոր երկրորդ, թիվ 4, ապրիլ, 1858թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարգն</u>	
Արիստակէս, Վրթանէս, Յուսիկ և Դանիէլ, որդիք և թոռունք Լուսաւորչեան.....	էջ 83
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեացն</u>	

Նախապսակ անդրանիկ թագակալ արքայ Հայոց Պարոյր.....	էջ 92
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Մայրաքաղաք մենաստանաց Վարագ /սկիզբը տես թիվ 1, 2, 3/.....	էջ 95
<u>Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
Հանդէս մարտից արդարութեան և անիրաւութեան.....	էջ 99
<u>Ե. Թանգարան հայկական դպրութեանց</u>	
Նամակ. բարեշան վանահայր Մկրտիչ Խրիմեան /ստորագրված Յակոբ Միրզայեան Մելիք Յակոբեան/.....	էջ 109

Հատոր երկրորդ, թիվ 5, մայիս, 1858թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Մեծն Ներսէս Պարթև.....	էջ 111
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեացն</u>	
Մեծն Տիգրան Երուանդեան.....	էջ 120 ^ր
Հայկազուն ուսումնասէրք ի Տփլիս.....	էջ 128
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Աւեր եկեղեցի, Իշխանաց աղբիւր և Վերին Վարագ.....	էջ 133

հատոր երկրորդ, թիվ 6, յունիս, 1858թ.

<u>Ա Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Սահակ Պարթև-իրաշարունեստ թարգմանիչ հայացի դպրութեան.....	էջ 139
Նորակառոյց վարժարան ժառանգավորաց ի Կարին.....	էջ 150
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Առաջին և բարեկարգող Վաղարշակ Արշակունի թագաւոր հայոց Ուսմունք և ընթերցասիրութիւն /ստորագրված Տիգրան Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 156

Հատոր երկրորդ, թիվ 7, յուլիս, 1858թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>
--

Սուրբն Մեսրոպ, հեղինակ և գտիչ հայկական տառից.....	էջ 167
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Երկրորդ գաւազան Արշակունի Արշակ արքայ հայոց /ստորագրված Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 173
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Վան կամ Շամիրամակերտ /շարունակելի/.....	էջ 178

<u>Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
Վարդ և մացառ /թարգմանեց ի գաղիերենից Պօղոս Առաքելեան-աշակերտ Արծնեան վարժարանի Կարնոյ/.....	էջ 184
Բարոյական առածք- Տ. Կ. Գալփակճեան.....	էջ 186
<u>Ե. Թանգարան հայկական դպրութեանց</u>	
Նամակ Յակոբ Միրզայեան Մելիք Յակոբեան.....	էջ 187
Մեկնաբանութիւն նամակի.....	էջ 191

հատոր երկրորդ, թիվ 8, օգոստոս, 1858թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածայաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Անձնանուէր աշակերտք սրբոց թարգմանչաց.....	էջ 195
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Արտաշէս տիեզերական Արշակունի թագաւոր հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 204
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Վան կամ Շամիրամակերտ /սկիզբը տես թիվ 7/.....	էջ 211
<u>Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
«Չիք հաղթող դժվարութեանց աշխարհի, քան զհամբերութիւն» /ստորագրված Արշամ Գրիգորեան-աշակերտ Գառնաճաւորաց վարժարանի Վարազայ/.....	էջ 217
<u>Ե. Թանգարան հայկական դպրութեանց</u>	
Շամախեցի Պետրոս Պէյ Մաղաթեանցի «Նոր Քնար Հայաստանի» ժողովածուի մասին՝ Ծանուցում.....	էջ 220
Վասն Հայաստանի /բանաստեղծութիւն այդ ժողովածուից, ստորագրված Պետրոս Տ. Հովսէփեան Մաղաթեանց Շամախեցի Ալեյադ մականուանեալ/.....	էջ 221

II
91668

հատոր երկրորդ, թիվ 9, սեպտեմբեր, 1858թ.

<u>Ա. Հանդես Աստուածպաշտութեան եկեղեցաշէն հարգն</u>	
Մովսէս քերթողահայր ակնաղբեր հայացի դպրութեան	
/ստորագրված է Ա. Մ. Ա./.....	էջ 223
Տարածամ պանդխտիլ հայրենսէր հօր վանուցս ի Կ. Պոլիս	
/Ա. Մ. Ա./.....	էջ 229
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Արշակունի Բ. Տիգրան Արտաշեսեան քաջապանծ արքայ հայոց	
/Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 232
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Վան կամ Շամիրամակերտ /սկիզբը տես թիվ 7, 8/.....	էջ 239
<u>Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
Բարոյական առածք /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 243
Առակ. երկու շուն եւ գայլ /Արշավիր 3. աշակերտ	
ժառանգաւորաց վարժարանի/.....	էջ 248
<u>Ե. Թանգարան հայկական դպրութեանց</u>	
Քնար Հայաստանի /Պետրոս Պէյ Մադաթեանց-Սէյադ/.....	էջ 249
Ազդ	էջ 250

Հատոր երկրորդ, թիվ 10, հոկտեմբեր, 1858թ.

<u>Ա. Հանդես աստուածպաշտութեան եկեղեցաշէն հարգն</u>	
Եղիշէ վսեմախօս պատմագիր հայոց /Ա. Մ. Ա./.....	էջ 252
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Արգար Արշակունի նախահաւատ դիւցազն արքայ հայոց /Տ. Կ.	
Գալփակճեան/.....	էջ 257
Ծանուցումն՝ նամակ հայատառ թուրքերեն	
Յուսկիւտար հայրենասէր հայազգի ոմն.....	էջ 266
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Վան Տոսպ Ակոփի.....	էջ 272
<u>Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
Բարոյական առածք /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 275
Առակ. Պառաւ և աղախին /Արսէն 3. Թօխմախեանց աշակերտ	
ժառանգ. վարժարանի/.....	էջ 276

Ե. Թանգարան հայկական դպրութեանց
Քնար Հայաստանի /Պետրոս Մաղաթեանց-Սէյադ/..... էջ 278
հատոր երկրորդ, թիվ 11, նոյեմբեր, 1858թ.

Ա. Հանդէս աստուածաշտուօթեան եկեղեցաշէն հարգն
Եզնիկ Կողբացի ընտիր Աստուծաբան հայոց..... էջ 279
Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց
Երկրորդ Արտաշէս Արշակունի բարեկարգող և պանծալի
թագաւոր հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/..... էջ 286
Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց
«Ձոր ինչ սերմանէ որ զնոյն և հնձեսցէ»..... էջ 293
Առակ. Սոխակ և բազէ /Արշամ Ա. Գրիգորեան-աշակերտ
ժառանգաւորաց վանից Վարազայ/..... էջ 296
Ե. Թանգարան հայկական դպրութեանց
Քնար Հայաստանի /Պետրոս Մաղաթեան/..... էջ 297
Անծուկ հայրենեաց /բանաստեղծութիւն - Մարտիրոս Ս. Փ.
Վանեցի/..... էջ 299
Բարոյական առածք /Տ. Կ. Գալփակճեան/..... էջ 300
Առակ. կատու եւ մկներ /Գեղամ Գ., Տ. Աբրահամեան-աշակերտ
ժառանգաւորաց վարժ. Վարազայ/..... էջ 302
Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց
Յայտարար առաջիկայ տախտակաց /Վան Տոսպ աշխարհի
բոլոր/..... էջ 303

Հատոր երկրորդ, թիվ 12, դեկտեմբեր, 1858թ.

Ա. Հանդէս աստուածաշտուօթեան եկեղեցաշէն հարգն
Դավիթ անյաղթ հայ փիլիսոփայ..... էջ 307
Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց
Տրդատ Արշակունի մեծահաւատ քաջակորով և պանծալի արքայ
հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/..... էջ 316
Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեան
Բարոյական առածք /Տ. Կ. Գալփակճեան/..... էջ 324
Վերջին բանք լրացեալ տարւոյս /բանաստեղծութիւն-Ա.Գ.-
աշակերտ ժառանգաւորաց վարժարանին Վարազայ/..... էջ 328
Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց

Հայտարար առաջիկայ տախտակաց /Սպարկերտ, Կեցան,
Մարմտանք/.....էջ 330

հատոր երրորդ, թիվ 1, հունվար, 1859 թ.

Նախադրութիւն.....էջ Ա
Նոր տարի /Արսէն Յ. Թօխմախեան-աշակերտ ժառ. վարժ.
Վարագայ/.....էջ 1
Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն
Գիւտ անստգիւտ կաթողիկոս հայոց /***/.....էջ 3
Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց
Վռամշապուհ Արշակունի իմաստասէր և բազմերախտ թագավոր
հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 7
Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց
Արտամէտ գիւղ /***/.....էջ 13
Դ. Բուրաստան բարոյական
Նախանձ /***/.....էջ 18

4 հատոր, թիվ 2, փետրուար, 1859թ.

Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն
Յովհան Մանդակունի կարգաւորիչ կարգաց Հայաստանեայց
սուրբ եկեղեցոյ /***/.....էջ 23
Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց
Աշոտ Բագրատունի աշխարհաշէն և պանծալի թագաւոր հայոց
/Տ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 28
Դ. Բուրաստան բարոյական
Պատմութիւն /***/.....էջ 33
Թէ ո՞րչափ մեծ սխալ է մեր ազգին վերայ եղած
անմիաբանութեան կարծիքը /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 34
Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց
Արտամէտ գիւղ /սկիզբը տես՝ 1859թ. թիվ 1/.....էջ 39
Ե. Թանգարան հալկագեան դպրութեան
Հիշատակարան Արտամէտ գիւղի հին գրչագիր
Յայտնաւորք.....էջ 42

Սմբատ վտարանդի Արտաշես Արշակունի մանկիկն ի գրկի /Արսեն 3. Թօխմախեան-աշակերտ ժառ. վարժ. Վարագայ/ պոեմանման բանաստեղծություն.....	էջ 43
Ողբերգություն Անի քաղաքի /ճանապարհորդ Ազգասեր ոմն/ բանաստեղծություն.....	էջ 45
Քնար Հայաստանի /Պետրոս Մաղաթեանց-Սէյադ/ բանաստեղծություն.....	էջ 47
Գովասանություն ի Վասպուրական աշխարհն /Ա. Գ.-աշակերտ ժառանգ. վարժ. Վարագայ/ բանաստեղծություն.....	էջ 48
Հանելուկ /***/.....	էջ 50

Գ հատոր, թիվ 3, մարտ, 1859թ.

<u>Ա. Հանդես աստուածաշնորհեան եկեղեցաշէն հարգն</u> Մովսէս կաթողիկոս Տոմարական կարգաց ուղղիչ, վեհապանծ հայրապետ հայոց /***/.....	էջ 51
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u> Սմբատ Բագրատունի գերապանծ և հայրենաշէն արքայ հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 55
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u> Կոնկայ վանք, Չուստան և Բերդակ գյուղեր /***/.....	էջ 59
<u>Դ. Բուրաստան բարոյական</u> «Ժամանակն կու փախչի, չեն կատարուիլ գործերդ» /նոր քնար Հայաստանի/, ստորագրված է՝ Ա. Գ. աշակերտ ժառանգաւորաց վարժարանի Վարագայ.....	էջ 64
<u>Ե. Թանգարան Հայկազեան դպրութեան</u> Վերջաբանական հիշատակարան Բերդակ գիւղի հին գրչագիր Յայսմավորքէն.....	էջ 68
Բնական գիտելիք՝ Գետաշարժ /***/.....	էջ 69
Կենցաղօգուտ բանք.....	էջ 72
Վասն իշխանաց /բանաստեղծություն - Պետրոս Պէյ Մաղաթեանց/.....	էջ 76
Ծանուցումն /** Արտամէտցեան/.....	էջ 77
Հանելուկ.....	էջ 78

Գ հատոր, թիվ 4, ապրիլ, 1859թ.

- Ա. Հանդես աստուածաշատութեան եկեղեցաշէն հարցն
Տէր Կոնիտաս ճարտար բանահիւս սրբազնագոյն կաթողիկոս
Ամենայն հայոց /***/.....էջ 79
- Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց
Աշոտ Երկաթ Բագրատունի հայրենասէր և քաջապանծ արքայ
հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 83
- Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց
Սուրբ խաչի վանք, Կենդանեաց և Կուռոպաշ գյուղեր /***/.....էջ 86
- Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց
«Որպէս քաղաք կործանեա ի պարսպաց, նոյնպէս և այր որ ոչ
խորհրդով ինչ գործիցէ» /Ա. Գ. աշակերտ ժառ. վարժ.
Վարազայ/.....էջ 91
- Առակ. Գայլ և գառնուկ /Արսէն Յ. Թօխմախեան, աշ. ժառ. վարժ.
Վարազայ/.....էջ 95
- Ազգ երթայ և ազգ գայ եւ երկիրս հավիտեան կայ
/բանաստեղծութիւն, Ա. Վ. Պաղտասար Գասպարեան/.....էջ 96
- Ե. Թանգարան Հայկազեան դպրութեան
Օրինակ Կենդանանց գիւղի գրչագիր Աւետարանի վերջաբա-
նութեան.....էջ 98
- Կենցաղօգուտ բանք. Աղքատասիրաց ընկերութեան կա-
նոնք.....էջ 99
- Ընթերցասիրաց ընկերութեան պայմաններ /Մեսրոբ քահանա
Փափագեան/.....էջ 101
- Նոր Քնար Հայաստանի
Վասն զինուոյ և արեւցողութեան /բանաստեղծութիւն-Պետրոս
Մաղաթեան – Սէյադ/.....էջ 103
- Շուշանիկ դուստր Սենեքերիմա արքայի առ ապարանջանն
աղբերբ, ի լեռնամէջն ի Վարազայ /***/.....էջ 105

Գ հատոր, թիվ 5, մայիս, 1859թ.

<u>Ա. Հանդես աստուածապաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Ներսէս շինող կանգնիչ եւ նորոգի նախնի դաստակերտաց Ա. կաթողիկոս Ամենայն հայոց /***/.....	էջ 107
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Արաւ Բագրատունի աշխարհաշէն և պանծալի թագավոր հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 111
<u>Գ. Նոր տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Ժառանգաւորաց վարժարան ի վան ի վարագ **Արտամէտցեան.....	էջ 115
Իղծք աշակերտիս առ մայր վարժարան իմ /Ա. Յ. Թօխմախեան-աշակերտ Ժառանգ. վարժ. Վարագայ/.....	էջ 120
<u>Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեան</u>	
Առակ. Գիւղացի, խոզ և ոչխար /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 121
<u>Ե. Թանգարան հայկազեան դպրութեան</u>	
Վերջաբանական յիշատակարան Վարագայ վանից. ընտիր գրչագիր Եսայեայ մեկնութեանց.....	էջ 123
Օրինակ յիշատակարանի Վարագայ վանից. ընտիր գրչագիր ի Հարանց վարուց.....	էջ 126
Տաղ Վարագայ խաչին /միջնադարի հին գրչագրից/.....	էջ 128
Տաղ ի մեծապանծ թագաւորս Հայաստանի /ոմն արդի բանահիւսի/.....	էջ 131
Աղօթք մանկանց	
Հանելուկ /Յ. Գարեգին, աշակերտ Ժառ. վարժ. Վարագայ/.....	էջ 134

Գ հատոր, թիվ 6, յունիս, 1859թ.

<u>Ա. Հանդես աստուածապաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Անանիա Շիրակացի. Թեոդորոս Քոթենաւոր եւ Սովսէս Քերթող քաջարուեստ հռետորք հայոց /***/.....	էջ 135
<u>Բ. Հանդիսարան աշխարհաշէն առաքինեաց</u>	
Աշոտ Ողորմած հայրենաշէն արքայ հայոց /Տ.Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 140
Հանդես հարցաքննութեան սուրբ Ղուկասեան վարժարանին, որ յԱյգեստանս Վանայ ***/.....	էջ 143
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	

Կարմրուոր սուրբ Աստուածածնի վանք և Շուշանայ
գիւղ /***/..... էջ 145

Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց

«Ի պտղոյ բերանոյ առն լցցի անձն իւր բարութեամբ» /Ա. Գ.
աշակերտ ժառանգ. վարժ. Վարազայ/..... էջ 149

Առակ. Աղուես և գայլ /Արշավիր Յ., աշակերտ ժառանգ. վարժ.
Վարազայ/..... էջ 152

Առակ. հաւ և թռչունք /Մ. Մկրտիչ Շ./..... էջ 153

Ե. Թանգարան Հայկազեան դպրութեան

Օրինակ գրչագիր Աւետարանի Կարմրուորայ վանից..... էջ 154

Հիշատակարան Շուշանայ գիւղի գրչագիր մեծ Աւետա-
րանի..... էջ 155

Տաղ ի Կարմրուոր սուրբ Աստվածածինն /Բարդուղիմեոս
վարդապետ առաջնորդ Կարմրեւոր վանից/..... էջ 156

Մեծն Սմբատ Մամիկոնեան բանաստեղծութիւն..... էջ 157

Գայլ Վահան իշխան մեծ ոմն ի բանահիւսից..... էջ 159

Քնար Հայաստանի /բանաստեղծութիւն - Պետրոս Մաղա-
թեանց/..... էջ 160

Մեծարգո խմբագիր. մայիս ամսվա հանելուկի պատասխանը
բանաստեղծութեան ձեռք հղել են Խ. Պողոս և Սահակ՝ նախկին
աշակերտ Տիրակառոյց վարժարանի..... էջ 161

Հանելուկ /Արսէն Յ. Թօխմախեան, աշակերտ ժառ. վարժ.
Վարազայ/..... էջ 162

Գ հատոր, թիվ 7, հուլիս, 1859թ.

Ա. Հանդէս աստուածպաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն

Երանելին Տէր Սահակ Չորափորեցի սրբազնագոյն կաթողիկոս
հայոց /***/..... էջ 163

Բ. Հանդիսարան աշխարհաշէն առաքինեաց

Սմբատ Բագրատունի աշխարհաշէն արքայ հայոց /Տ. Կ.
Գալփակճեան/..... էջ 168

Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց

Մալնապատու սուրբ Գրիգորի վանք /***/..... էջ 171

Դ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց

Առակ. Շուն եւ կատու /***/..... էջ 176

Առակ. Սարէկ և ագռաւ Հովսէփ Սուլախեան- նախկին աշակերտ Հիսուսեան վարժարանին Վանայ.....	էջ 178
<u>Ե. Թանգարան Հայկազեան դպրութեան</u>	
Վերջաբանութիւն Սալնապատու վանից գրչագիր Աւետա- րանին.....	էջ 180
Յաղագս արշաւանաց և մեծի պատերազմին Թահմազ դուլի խանին ընդ Օսմանցիս, որ ի դաշտին Եղիվարդու, հանել ի գրոց Աբրահամ կաթողիկոսի Երրորդի.....	էջ 183
Միայնիկ գիշեր /բանաստեղծութիւն Արսէն Յ. Թօխմա- խեան/.....	էջ 187
Նմանակերպութիւն Տեառն մերոյ և Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի առեալ ի հնագոյն ձեռագրացն Հռովմայեցոց.....	էջ 188
Յունիս ամսուայ հանելուկի պատասխանը /Ս. Բ. Փ./.....	էջ 190

Գ. Հատոր, թիվ 8, օգոստոս, 1859թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածապաշտութեան եկեղեցաշէն հարգն</u>	
Արշարունի Գրիգոր եպիսկոպոս բանիբուն և Փիլոն վարդապետ թարգմանիչ /***/.....	էջ 191
<u>Բ. Հանդիսարան աշխարհաշէն առաքինեաց</u>	
Գագիկ Բագրատունի հայրենաշէն և առաքինազարդ թագաւոր հայոց /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 194
Դ. Բուրաստան բարոյական, ոգի փառասիրութեան /***/.....	էջ 197
Նկարագիր գինեմոլ անձանց /Մեսրոպ քահանայ Փափա- զեան/.....	էջ 201
Առակ. Ցուլ եւ մուկն /Արսէն Յ. Թօխմախեան/.....	էջ 206
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Զորոյ վանք /***/.....	էջ 207
<u>Ե. Թանգարան Հայկազեան դպրութեան</u>	
Վերջաբանական յիշատակարան Լամբերտ գիւղի հին գրչագիր ճաշոցին.....	էջ 210
Բանք Շահպաղի գիւղի գրչագիր Մաշտոցի վերջաբանու- թեան.....	էջ 213
Առակ. Անդեայք եւ գայլք /Արշաւիր Յ. աշակ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 215
Կախեաց երկիր ի վերայ ոչնչոյ /բանաստեղծութիւն- Ա. Գ., աշակերտ Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 216

Լուծումն յուլիս ամսոյ հանելուկին /Ս. Ք. Փ./..... էջ 218

Գ հատոր, թիվ 9, սեպտեմբեր, 1859թ.

Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարգն

Տէր Յովհան իմաստասէր վեհապան՝ հայրապետ
արժանաժառանգ յաջորդ լուսաւորչական մեծի
աթոռոյ /***/..... էջ 219

Բ. Հանդիսարան աշխարհաշէն առաքինեաց

Բ Գագիկ Բագրատունի հայրենասէր արքայ հայոց /շարունա-
կելի/..... էջ 226

Դ. Բուրաստան բարոյական /թանգարան խրատու/..... էջ 230

«Յիշեա. զապականութիւն և զմահ, և կաց ի պատուիրանս»
/Արշամ Ա. Գրիգորեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/..... էջ 131

Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց

Լէզք կամ Լիզո գիւղ /***/..... էջ 240

Ե. Թանգարան հայկազեան դպրութեան

Նամակ Ա. էջ 241

Ուղերձ երախտագիտական առ ազգասէր բարերարս
Սենեքերիմեան ընկերութեան ի դիմաց Սեբաստացի մանկավոյ
/Խ. Ծ. Խաչատուր Մ. Քեշսէեան/..... էջ 242

Նամակ Բ. Ծանուցական յորդորակ /Խ. Ծ. Կարապետ
Կանչէեան/..... էջ 243

Առատաձեռնութիւն..... էջ 246

Առեղծուած..... էջ 246

Գ հատոր, թիվ 10, հոկտեմբեր, 1859թ.

Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարգն

Տ. Ստեփանոս Բ. Լիահանճար նահատակ եպիսկոպոս Սիւնեաց
աշխարհին /***/..... էջ 247

Բ. Հանդիսարան աշխարհաշէն առաքինեաց

Բ Գագիկ Բագրատունի հայրենասէր արքայ հայոց /սկիզբը տես
թիվ 9 Տ. Կ. Գալիակճեան/..... էջ 251

<u>Դ. Բուրաստան բարոյական</u>	էջ 258
Առակ. Արծիւ և ագռաւ /Արամ Գեւորգ Բժշկեան աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 260
Առակ Առիւծ եւ այծ /Յրաչեայ Սարգար Սեւիկեան- աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 261
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Աւանց կամ Աւանս գիւղաքաղաք /**/.....	էջ 262
<u>Ե. Թանգարան հայկազեան դպրութեան</u>	
Ներբողեան ի Սուրբ խաչն աստուածընկալ /**/.....	էջ 264
Մեծն Վարդան ի Շաւարշան /բանաստեղծութիւն- Արսէն Յ. Թօխմախեան, աշակերտ ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 267
Յիշատակարան Վանայ Այոյարոյց Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ հին գրչագիր ճաշոցի.....	էջ 269
Աշուն /բանաստեղծութիւն- Արշամ Ա. Գրիգորեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 271
Ծանոթութիւն խմբագրի.....	էջ 272
Յորդորակ առ հայկազուն օրիորդս ի դաստիարակութիւն ուսման /ոմն ի հայկազուն օրիորդաց/.....	էջ 273

Գ հատոր, թիվ 11, նոյեմբեր, 1859թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածպաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Սրբանեալ Տ. Սիոն կաթողիկոս ընդհանրական հայոց **Արտամէտցեան.....	էջ 275
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Ռուբեն հայկազուն անդրանիկ և պանծալի իշխան Կիլիկիոյ /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 280
<u>Գ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u>	
«Աս ի՞նչ է անմիտ մարդոց հոգը՝ միշտ ոչինչ բաներու վերայ» /Յ. Գ. Սրուանձտեանց, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 283
<u>Ե. Թանգարան հայկազեան դպրութեան</u>	էջ 290
«Բազմութիւն իմաստնոց փրկութիւն /է/ աշխարհի» /Շումնուի 2 ուսումնական հայկազուն օրիորդաց «մտաց պտուղը»/.....	էջ 291
Եղիշէն ի Շաւարշան /բանաստեղծութիւն- Եղիշէ Մեսրոբեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 294

Արսէն ի դաշտն Աւարայրի /բանաստեղծութիւն Արսէն Թօխմախեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 295
Պարսաւանք բռնակալաց աշխարհիս և յորդորակ առ հանդերձեալն/բանաստեղծութիւն-խրատ, Նահապետ Սարտիրոս սարկավագ Փիրղալմեան/.....	էջ 296
Զուարճալի պատմութիւն- հանդէս հայախոսութեան.....	էջ 301
Հանելուկ /Գ. Խոսրով Տ. Կարապետեան Մարմետցի, աշ. ժառ. վարժ. Վարզայ/.....	էջ 302

Գ հատոր, թիվ 12, դեկտեմբեր, 1859թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u> Սքանչելին Տ. Մաշտոց համբաւատենչ կաթողիկոս Ամենայն հայոց /** Արտամետցեան/.....	էջ 303
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u> Կոստանդին Ռուբինեան պանծալի իշխան Կիլիկիոյ /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 308
<u>Գ. Բուրաստան բարոյական առաքինութեանց</u> Ինչ որ ցանես, զայն կհնձես /Յ. Գ. Սրուանձտեանց-աշակերտ ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 312
Առակ. Ագռաւ եւ աղուէն /Պաղտասար Միհրդատ Յարութիւնեան, աշակ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 316
Պանդուխտ եմ ես եւ անցաւոր /բանաստեղծութիւն-Յ. Գ. Ա.- Սրուանձտեանց, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 317
<u>Ե. Թանգարան հայկազեան դպրութեան</u> Հարք գաւառ առ գաղթական հայազն ուղեւոր, Պատասխանի գաղթական ուղեւորին, Վերջին պատասխան Հարք գաւառին /բանաստեղծութիւն, պոեմ Արփիար Ա. Գ., աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 319
Հանդէս հայախոսութեան.....	էջ 323
Հանելուկ.....	էջ 324

Հատոր չորրորդ, թիվ 1, 1860թ.

Առ սիրելի ընթերցողս.....	էջ Ա-Ե
<u>Ա. Հանդէս աստուածապաշտութեան եկեղեցաշէն հարցն</u>	
Ներսէս հանգուցեալ հայրապետ հայոց և նորին ընտրեալ յաջորդ տէր Մատթէոս սրբազան կաթողիկոս գահակալ Առաքելական աթոռոյն Գրիգորի.....	էջ 1
<u>Բ. Հանդիսարան հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Ա. Թորոս Ռուբինեան աշխարհաշէն և հայրենասէր պանծալի իշխան Կիլիկիոյ /Տ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 7
<u>Գ. Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Հոգվոց վանք /Յ. Գ. Ա.-Սրուանձտեանց, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 11

հատոր Դ, թիվ 2, 1860թ.

<u>Ա. Հանդէս աստուածապաշտութեան եկեղեցաշէն և հայրենաշէն առաքինեաց</u>	
Ազգային նոր սահմանադրութիւն և հայրենասէր հիմնադիրք նորին.....	էջ 21
<u>Բ. Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Հոգեաց վանք, Տիգրիս գետ և շիրիմ Տրդատայ /Յ. Գ. Սրուանձտեանց/.....	էջ 35
<u>Գ. Թանգարան հայկազեան դպրութեան</u>	
Իդժ	
եղբայրասիրութեան.....	էջ 47
Առ վաղամեռիկ ուսումնակից տոհմական Յովհաննէս պատանին Թեռլենեզեան /Եղիշէ Մեսրոբեան-աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 48

Արկած Վասպուրականի /դեպք, որ կատարվել է Վանա շրջակայքում օգոստոսի 7-ին; /ուրեմն թեև 2-րդ համարն է, բայց հրատարակվել է օգոստոսին, կամ հետո/:

1860թ. այս երկու թվից բացի այլ համար չի հրատարակվել, որովհետև խմբագիրը մեկնել է Արևելյան Հայաստան: 1861թ. համարները ևս կրում են «հատոր Դ» անվանումը, չնայած սկսվում են թիվ 1-ով /ծանոթ. է. Կ /

հատոր 7, թիվ 1, 1861թ.

Անճնանուէր գործակալք ընկերագրութեան
Վան- Պ. Սկրտիչ Տ. Ատոմեան
Բաղէշ-Պ. Տիգրան Կալփագչեան պոլսեցի
Մուշ-աղա Վարդան Մամիկոնեան
Կարին-Խաչատուր խան Տ. Ներսէսեանց
Տրապիզոն-Պ Ստեփան Ս. Զակոբեանց
Պոլիս-Ղեւոնդ վարդապետ, միաբան Վարագայ
Տփլիսիս- Պ. Զամբարծում Էնֆիաճեանց, հրատարակիչ «Կռունկ
հայոց աշխարհին» պատուական ամսագրոյն և պ. Գարեգին
Մուրատեանց
Գանձակ-Պ. Ներսէս Աբրահամեան
Ղարաբաղ- Ընթերցասիրաց թանգարան
Աղեքսանդրապոլ- Սիմէոն սարկաւագ-օրէնուսոյց յԱրքունի
ուսումնարանին
Նոր Պայագիտ-Աղա Բարսեղ Արծրունեանց
Երեւան-Պ. Զաքար Տ. Յովհաննիսեան
Նախջուան-Ս. Սկրտիչ Թանեան
Վերին Ագուլիս-Պ. Գասպար Ասլանեանց
Ներքին Ագուլիս-Ուսումնասէր Տ.Յակոբ քահանայ
Տ.Անդրէասեանց
Դավրէժ-Մատթէոս Նազարեան և Յովհաննէս Շխեան,
Ղարաբաղցի վաճառականք ուսումնասէր պարոնայք
Սալմաստ-աղա Պատալ Արզումանեան

Ծանուցումն առ ընթերցողս.....էջ 1
Խորհրդածութիւն Վասպուրական Արծուոյն իր ճանապարհոր-
դութեան մէջը /Ս. Խրիմեան/.....էջ 3
Տեսարանք հայրենի աշխարհագ......էջ 16
Երեւան քաղաք /Յ. Գ. Սրուանձտեանց, աշ. ժառ. վարժ.
Վարագայ/.....էջ 17
Հանդէս բարոյական առաքինութեանց
«Իշխանին կյանքը միայն իրեն համար չէ» /Արգար սարկաւագ
Գրիգորեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարագայ/.....էջ 22

Բարեւ /բանաստեղծութիւն, Հրաչեայ Մարգար-աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 27
Ի նոր տարեդարձ Ազգային Սահմանադրութեան, մայիս 1861 /Յ. Գ. Ս.- Սրուանձտեանց/.....	էջ 30
Վանեցւոց քանի մը առաժներ.....	էջ 32

հատոր 7, թիվ 2, 1861թ.

Խորհրդածութիւն Վասպուրական Արծույն իր ճանապարհորդութեան մէջը: Հոգի և զգացողութիւն հայկազանց Ռուսաստանի.....	էջ 33
Հայկազեանց յառաջադիմութեան կեդրոն բուն հայրենիքն է.....	էջ 43
Շիրինք մախնեաց /Գ. Սրուանձտեանց-աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 56

հատոր 7, թիվ 3, 1861թ.

Ժողովրդական դպրոց.....	էջ 65
Տիփսիս քաղաք /Գ. Սրուանձտեանց-Հարունակելի/.....	էջ 76
Հայրենասիրութիւն և հայրենիք /Գ. Սրուանձտեանց/.....	էջ 87
Հայրենասիրի ողբ /բանաստեղծութիւն-Յակոբ Սելիք Յակոբեան/.....	էջ 95
Անձուկ սրտի առ ոսկերս Սենեքերիմայ արքային Արծրունոյ /բանաստեղծութիւն- Եղիշե Ս. Մեսրոպեան Արծրունի, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 96

հատոր 7, թիվ 4, 1861թ.

Ազգային երկառաւակութիւն.....	էջ 97
Ձողբ Երեմիային դարձուցեալ ի Հայաստան նստեալ ողբանուէր լայ Վասպուրական Արծուին /Հարունակութիւն Արծուին/.....	էջ 109
Տիփսիս քաղաք /Գարեգին Սրուանձտեանց, սկիզբը տես թիվ 3/.....	էջ 116

Արամ ի ճակատ մարտին /բանաստեղծություն- Արամ Բժշկեան, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 125
Ողբերգություն ի քաջակորովն Մուշեղ Մամիկոնեան /բանաստեղծություն- Միհրդատ Պարթևեան, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 127

հատոր Դ, թիվ 5, 1861թ.

Ազգային կեդրոնական վարչություն.....	էջ 129
Զողբ Երեմիային դարձուցեալ ի Հայաստան նստեալ ողբանուէր լայ Վասպուրական Արծուին /շարունակություն Արծուին/.....	էջ 143
Այցելություն հայկազանց առ հայրենիս /Համազասպ Գևորգ Մ. Դաւթեան Մամիկոնեան, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 148
Բեթլէհէմի վարդ /բանաստեղծություն- Արամ Բժշկեան, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 154
Բաժակ Ներսիսի /բանաստեղծություն-Հրաչեայ Մարգար, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 157
Բարոյական առածք.....	էջ 160

/1861թ. ավարտվում է 5 թվով, 1862թ. սկսում է դարձյալ Դ հատորը, իսկ անսագիրը շարունակում է թիվ 6 ծանոթագր.- Է. Կ./

հատոր Դ, թիվ 6, 1862թ.

Հայկազունք հայրենեաց կամ ազգային գաւառական վարչությունը.....	էջ 161
Զողբ Երեմիային դարձուցեալ ի Հայաստան նստեալ ողբանուէր լայ Վասպուրական Արծուին /սկիզբը տես թիվ 4, 5/.....	էջ 177
Հանդէս բարոյական առաքինութեանց	
Լեզու նենգաւոր և չարախօս /Աբգար սարկաւազ Գրիգորեան-աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 183
Առակ. Աքաղաղ և ծոյլ /Վահրամ Ղազար Նազարեան-աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 192

հատոր Դ, թիվ 7, 1862թ.

Անհամաձայն և անմիաբան գաղափարք հայկազանց.....	էջ 193
---	--------

Հարցումն գաղթական հայոց շրջումն հայրենեաց /Միհրդատ Յարութիւնեան Պարթեւեանց- աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 205
Ատենական ճառ ի տօնի սրբոյն ի Ասիական Պարթեւի հայապետին հայոց /Եղիշե Ս. Մեսրոպեան Աթուի- աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 209
Տեսիլ հայկազն պատանոյ /բանաստեղծութիւն- Ղուկաս Եզնիկ Ս. Սարգիսեանց, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 216
Ի դաշտն Շաւարշան /բանաստեղծութիւն- Արւեսն Թօխմախեան, պանդուխտ, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 219
Առակ. Արագիլ և ճնճղուկ /Վահրամ Ղազար Նազարեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 221
Բարոյական պատմութիւն.....	էջ 223

հատոր 7, թիվ 8, 1862թ.

Հայրենեաց նոր յառաջադիմութեան համար մա՞րդ պետք է, թէ սահմանադրութիւնը.....	էջ 225
Խնդիր ուսումնասիրաց առ Աթուիւն.....	էջ 233
Թատրոնական վէպ. Վերջին Արտաշիւր թագաւոր /շարունակելի/.....	էջ 234
Դարձ գաղթական պատանէկի ի հայրենին /բանաստեղծութիւն՝ բաղկացած 5 մասից-Եղբայր սարկավագ, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 251
Շինականի մը ազնուաբարոյութիւն.....	էջ 255

հատոր 7, թիվ 9, 1862թ.

Դաստիարակութիւնն է սրտի բարի գանձարան /Մեսրոպ վարդապետ ի նոր ժառանգաւոր ուխտին Վարազայ/.....	էջ 257
Թատրոնական վէպ. Վերջին Արտաշիւր թագաւոր /սկիզբը տես թիվ 8/.....	էջ 266
Անճուկք սրտի առ Լեւոն Լուսինեան Վեցերորդ արքայ հայոց /բանաստեղծութիւն- Արամ Բժշկեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 278
Առակ. Սկունք և կատու /Վահրամ Ղազար Նազարեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 281

Բարոյական պատմութիւն.....էջ 284

հատոր 7, թիվ 10, 1862թ.

Շինականի և քաղաքացւոյ վեճ.....էջ 289
Թատրոնական վեպ. Վերջին Արտաշիր թագաւոր /սկիզբը տես
թիվ 8, 9/.....էջ 308
Առակ. Աղուես և կոյր գայլ /հորէն Յովհաննէս Խրիմեան, աշ.
Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....էջ 320

հատոր 7, թիվ 11, 1862թ.

Արծի գնաց ի Տարօն /Գարեգին Սրուանձտեանց աշ. Ժառ. վարժ.
Վարազայ/.....էջ 321
ճառ հրաժեշտի /Արամ Բժշկեան, աշ. Ժառ. վարժ.
Վարազայ/.....էջ 332
Մեծատուն ամբարիշտը /Գ. Սրուանձտեանց, աշ. Ժառ. վարժ.
Վարազայ/.....էջ 335
Թատրոնական վեպ. Վերջին Արտաշիր Արշակունի թագաւոր
հայոց /սկիզբը տես 8,9, 10/.....էջ 342
Հանելուկ /Ս. Սկրտիչ Շիրոյեանց, աշ. Ժառ. վարժ.
Վարազայ/.....էջ 352

հատոր 7, թիվ 12, 1862թ.

Յիշատակ հայրենի /Եղբայր սարկաւազ աշ. Ժառ. վարժ.
Վարազայ/.....էջ 353
Ազգային աղքատանոց կամ աղքատաց հոգատարութիւն
Աղէքսանդրապոլու մեջ /Սիմէոն քահ. Չմշկեան, «Արծուի»
գործակալ/.....էջ 358
Թատրոնական վեպ. Վերջին Արտաշիր Արշակունի թագաւոր
հայոց /Գրեցին աշակերտք Ժառ. վարժ. Վարազայ, սկիզբը տես
8,9,10,11/.....էջ 361
Ի վիշտս փրկչին /Բանաստեղծութիւն-Արամ Բժշկեան, աշ. Ժառ.
վարժ. Վարազայ/.....էջ 371
Ի քեզ անկայ Հայաստան /բանաստեղծութիւն-Եղիշե
սարկավազ/.....էջ 373
Տաղ Սկրտիչ Նաղաշի ասացեալ վասն ազահութեան.....էջ 385

1862-1863, շրջան հինգերորդ /Ե/, թիվ 1

Յառաջաբան Վասպուրական Արծուոյն առ իւր ընթերցողս.....	էջ 2
Ուղերձ առ պատուական հայ երիտասարդ ուսումնասէր եւ ազգասէր Պ. Արտաշէս Իշխանեանց սիրելի ընկերն իմ ի Գատը գիւղ /Գ. Սրուանծտեանց, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 6
Սկսենք մեր գործ, նորէն սկսենք /Գ. Սրուանծտեանց/.....	էջ 9
Մեռած սրտերու կենդանութիւն տուող ազգային պատմութիւնն է միայն / Մ. Միքայէլ Իսկէնտէրեանց Բիւզանդացի, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 20
Գիշեր ի հայոց ձոր /բանաստեղծութիւնը բաղկացած է 4 մասից, եղբայր սարկավազ, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 25
Հայեր սիրենք գիրար /բանաստեղծութիւն-Արամ Բժշկեան, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 31
Հանելուկ /Մ. Սկրտիչ Շիրոյեանց, գրաշար Վ. Արծուոյն/.....	էջ 32

1862-1863, շրջան Ե, թիվ 2

Եկեք հայ եղբարք, սիրտերնիս իրարու տանք /Մեսրոպ վարդապետ ի նոր ժառանգաւոր ուխտէն Վարազայ/.....	էջ 33
Հայրենասէր և փառասէր /Եզնիկ վարդ Սեբաստացի, ի նոր ժառանգաւոր ուխտէն Վարազայ/.....	էջ 41
Հանդէս հակառակութեանց հայոց գրաբառ եւ աշխարհաբառ լեզուաց /Գ. Սրուանծտեանց, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 51
Արծագանք հայրենեաց ավերակներից առ Հայս /բանաստեղծութիւն- Մ. Ս. Իսկէնտէրեանց Բիւզանդացի, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 61

1862-1863, շրջան Ե, թիվ 3

Շինական հայոց կյանք ի Հայաստան, թշուառ նկարագրութիւն. առ նոյն ընկերն իմ պ. Ա. Իշխանեանց ի Գատը Գիւղ /Գ. Սրուանծտեանց, աշ. Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 65
Բողոք մորս մերոյ Հայաստանի առ սուրբ Լուսաւորիչն և առ Հայկ նահապետ /բանաստեղծութիւն- Մեսրոպ քահանայ Փափագեան/.....	էջ 94

Հանելուկ /Մ. Սկրտիչ Շիրոյեանց, գրաշար Վասպուրական
Արծուոյն/.....էջ 96

1862-1863, շրջան Ե, թիվ 4

Տեսարանք հայրենի աշխարհաց

Սիւնեաց աշխարհի և Շուշի քաղաք /Գ. Սրուանձտեանց/.....էջ 97

Թէ ինչպէս պէտք է քիչ ժամանակի մէջ քաջ դաստիարակներ
պատրաստել /Յուսիկ վարդ. Կ. Գալփակճեան յուխտէն Վ.

Արծուոյն/.....էջ 108

Հարց պատասխանիք ի վերայ այլ և այլ միւթոց.....էջ 124

Ծանոթութիւն.....էջ 126

Հեռաւոր ոտքի ծայներն մոտէն լսել /Զ. վ. Գալփակճեան/.....էջ 128

Վանեցոց առածներ.....էջ 128

1862-1863, շրջան Ե, թիվ 5

Հրաշալի փախուստ Պետրոսի ի բանտէն /Զ.վ.

Գալփակճեան/.....էջ 129

Օրրան հայրենի /բանաստեղծութիւն- Հրաչեայ Մ. Սեւիկեան, աշ.

Ժառ. վարժ. Վարազայ/.....էջ 133

Տեսարանք հայրենի աշխարհաց. Բաղէշ /շարունակելի/.....էջ 136

Խորհրդածութիւն ի վերայ ազգային բանաստեղծութեան /Զ. վ. Կ.

Գալփակճեան յուխտէն Վ. Արծուոյն.....էջ 150

Թէ Հայաստանի շինուածոց տանիքներն ի՞նչու հողով ծածկուած
են, թե՛ անոր տեղ կղմինտր գործածուի ինչ օգուտներ

կյառաջանայ /շարունակելի/.....էջ 153

Աստղաբաշխ տղայի մը գտած նոր մոլորակը.....էջ 160

1862-1863թթ, շրջան Ե, թիվ 6

/Այս համարը չկա նախկին Խորհրդ. Միութեան՝ այժմ ԱՊՀ
տարածքում/ Նյութերի պարունակութիւնը վերականգնել ենք
ըստ մյուս տարվա և նախորդ համարի շարունակելի
հոդվածների- Է. Կ./

Խրատք հոգւոյն առ մարմին /Յուսիկ վրդ. Գալփակճեան/.....էջ 161

Թէ որչափ կարելոր է Վանայ ծովուն վերայ շոգեմաւ մը շինուելն
/Յուսիկ վրդ. Գալփակճեան, յուխտէն Վարազայ/.....էջ 171

Թե Հայաստանի շինուածոց տանիքներն ինչու հողով ծածկուած են, թե անոր տեղ կղմինտր գործածուի ինչ օգուտներ կառաջանայ

Տեսարանք հայրենի աշխարհաց. Բաղէշ /շարունակելի/.....էջ 185
/Սրանով ավարտվում է հինգերորդ շրջանը՝ 1862-1863թթ.- է. Կ./

Շրջան վեցերորդ /2/, 1864թ., թիվ 1

Յառաջաբան Արծուոյն Վասպուրականի առ իւր ընթերցողսէջ Ա-Ե
Նոր տարի /բանաստեղծութիւն, խորէն խրիմեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարագայ/.....էջ 1
Թե որչափ կարելոր է Վանայ ծովուն վերայ շոգենաւ մը շինուելն /Յուսիկ վրդ. Գալփակճեան յուխտէն Վ. Արծուոյն/.....էջ 3
Տաղաչափութիւն գերապատիվ Թօփուզեան Յակոբ եպիսկոպոսի վանահօր Լիմ անապատու.....էջ 9
Ուսի /Յ. վ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 16
Տեսարանք հայրենի աշխարհաց Բաղէշ /շարունակելի/.....էջ 20
Ուրիշներուն թէ խորհուրդ և թէ խրատ տալու կերպերու վերայ /Յ. վ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 23

Շրջան 2, 1864թ. թիվ 2

Հայաստանի վանորթից այժմեան ողբալի վիճակը /Յ. վրդ. Գալփակճեան/.....էջ 25
Տաղաչափութիւն գերապատիվ Թօփուզեան Յակոբ եպիսկոպոսի վանահօր Լիմ անապատու.....էջ 41
Տեսարանք հայրենի աշխարհաց. Բաղէշ /շարունակելի/.....էջ 48
Զարմանալի նոր գիւտ մը /Յ. վրդ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 50

Շրջան 2, 1864թ., թիվ 3

Խրատք հոգւոյն առ մարմին /Յ. վրդ. Կ. Գալփակճեան/.....էջ 57
Աստղիկն իմ սիրելի /բանաստեղծութիւն-խորէն խրիմեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարագայ/.....էջ 61
Տեսարանք հայրենի աշխարհաց
Բաղէշ. Ամրտոլայ վանք կամ Արմտոլայ սր. Յովհաննէս.....էջ 64

Ջանգակ մեռելոց /Արսեն Թօխմախեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 71
Հանդէս հարցաքննութեան Յիսուսեան վարժարանին Վանայ.....	էջ 73
Եշմարիտ դաստիարակութեան պտուղներ. Գտնուած մատանի. Առաջին նամակ, հովիւ Յակոբ առ քոյր իւր.....	էջ 75
Վսեմափայլ Ապտուլլահ փաշայի այցելութիւնը ի Վարազ.....	էջ 77
Գաղղիներեն ճառին հայերէն թարգմանութիւնը /Ա. Թօխմախեան/ 1864թ. յունիսի 27 ի Վարազ/.....	էջ 79

/Սրանից կարող ենք եզրակացնել, որ «Արծփի» թիվ 3-ը հրատարակվել է հունիսի 27-ից հետո- Է. Կ./

Կորուստ դրախտին /Մարգար Հ. Սեփկեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 80
Թէ Բաղիշոյ և թէ Մշոյ ազգայնոց աշխարհաբառ լեզուին վրայ տեղեկութիւն /Յուսիկ վրդ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 83
Ջերմին դեղը ինչ է /Հ. վրդ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 88

1864թ., շրջան 2, թիվ 4

Յոյս և անյուսութիւն /Յուսիկ վրդ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 89
Տաղաչափութիւն գերապատիվ Թօփուզեան Յակոբ եպիսկոպոսի վանահօր Լիմ անապատի.....	էջ 92
<u>Տեսարանք հայրենի աշխարհագ</u>	
Բաղէշ. Ամրտոլու վանք.....	էջ 99
Ազգային բարերար ուսումնասէր Բարսեղ վարդապետ.....	էջ 103
Գիշերային տեսարան /բանաստեղծութիւն, Արսեն Թօխմախեան/.....	էջ 108
Նամակ երկրորդ. Մարիամ առ եղբայր իւր.....	էջ 110
Առակ. որսորդ և աղուէս /Խոսրով Ս. Յովհաննիսեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 113
Սէր և ատելութիւն /փիլիսոփայական մտորումներ, Ա. Թօխմախեան/.....	էջ 114
Գիւտք և արուեստք /Տիգրան Կ. Սահակեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 117

1864թ., շրջան 2, թիվ 5

Բարեւրտութիւն /Յունիկ վրդ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 121
Քնար հայրենի /բանաստեղծութիւն, Զմայակ Ներսիսեան/.....	էջ 124
Հռիփսիմեան վարժարան ի Կարին /Կարապետ Մ. Զաքարեանց, Կարինի թաղական խորհրդի անդամ/.....	էջ 127
Աղօթք /բանաստեղծութիւն, Մարգար Զ. Սեւիկեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 137
<u>Տեսարանք հայրենի աշխարհաց</u>	
Սուրբ Խաչ վանք /Զ. վրդ. Կ. Գալփակճեան/.....	էջ 140
Ամենայն իրաց վախճան է գովելի /Տիգրան Ամիրճանեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 143
Ալեկոծութիւն /Արսէն Թօխմախեան/.....	էջ 146
Գիշեր կամ միջին դար /բանաստեղծութիւն, Խորեն Խրիմեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 148
Չար փուշ եւ կարկառ /բուժիչ խոտեր, Արսէն Թօխմախեան/.....	էջ 150
Բարոյական պատմութիւնք. Հանգիստ.....	էջ 151
Մարդն ամեն տեղ ալ կմեռնի.....	էջ 152

1864թ., շրջան 2, թիվ 6

Տեսարանք հայրենի աշխարհաց

Բաղէշ. Կարմրակ եկեղեցի, սր. Սարգիս եկեղեցի.....	էջ 153
Մահ Մինաս քահանայի Տէր-Յակոբեան /նամակ Կարինից Պետրոս Մարտիրոսեան Օծնեցի, վերատեսուչ Արշարունեաց ընթերցարանի	
Ես քեզ մատաղ Հայաստան /բանաստեղծութիւն, Եղիշէ վրդ. Մեսրոպեան Արծրունի/.....	էջ 168
Ախ ու վախ.....	էջ 169
Հայաստանի գիշերը /բանաստեղծութիւն, Արսէն Թօխմախեան/.....	էջ 170
Ճանապարհորդութիւն Յունիկ վրդ. Կ. Գալփակճեան /Մարգար Զ. Սեւիկեան/.....	էջ 172
Անբախտ կյանք իմ /բանաստեղծութիւն, Խորեն Խրիմեան.....	էջ 177
Առ մայրն Այրարատ /բանաստեղծութիւն, Լեւոն Սատրեոսեան, աշ. ժառ. վարժ. Վարազայ/.....	էջ 178
Հենրիկոս թագավորագն. հրաման, օրենք, արդարութիւն.....	էջ 180

Առակ. Գայլ և գառն /Սմբատ Մ. Գրիգորեան, աշ. Ժառ. վարժ.
Վարագայ/.....էջ 182
Հանելուկ.....էջ 184

ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐ

1. Աբրահամ վրդ. Պոլսեցի, 1856, N 10, էջ 150-154
2. Ա. Գ. Արփիար, 1859, էջ 319-323
3. Աբրահամյան Գեղամ Գ. Տ., 1858 N 11, էջ 302
4. Արշավիր Յ., 1858 N 9, էջ 248-249, 1859 N 6, էջ 152, N 8, էջ 215
5. Աբգար սարկավազ Գրիգորեան, 1859 N 2, էջ 48-50, N 3 էջ 64, N 4 էջ 91, N 6 էջ 149-152, N 8 էջ 216, N 9 էջ 231, 1861 N 1, էջ 22-27, 1862 N 6, էջ 183-192, N 8, էջ 251, N 12, էջ 353
6. Ա. Մ. Ա., 1858 N 2, էջ 27-34, N 9, էջ 223-229, 229-232, N 10, էջ 252-257
7. Ամիրճանեան Տիգրան, 1864 N 5, էջ 143
8. * * Արտամեստեան, 1859 N 3, էջ 77, N 5, էջ 115-120, 1859 N 11, էջ 275-280
9. Բարսեղ վարդապետ, 1864 N 4, էջ 103-104
10. Բժիշկեան Արամ Գևորգ, 1859 N 10, էջ 260, 1861 N 4, էջ 125, N 5, էջ 154, 1862 N 9, էջ 278, N 11, էջ 332-335, N 12, էջ 371, 1862-63 N 1, էջ 31
11. Գալփակճեան Տիգրան, 1858 N 6, էջ 156-167, N 7, էջ 173-178, N 7, էջ 186-187, N 8, էջ 204-211, N 9, էջ 243-248, N 10, էջ 257-266, էջ 275-276, N 11, էջ 286-893, էջ 300, N 12, էջ 316-328, 1859 N 1, էջ 7-13, N 2, էջ 28-33, էջ 34-39, N 3, էջ 55-59, N 4, էջ 83-86, N 5, էջ 111-115, 121, N 6, էջ 140-143, N 7, էջ 168-171, N 8, էջ 194-197, N 10, 251-258, N 11, էջ 280, N 12, 308-312, 1860 N 1, էջ 7-11

Գալփակճեան Զուսիկ վարդապետ (ըստ երևույթին նույն Տիգրանն է՝ վարդապետ օժված) 1862-63 N 4, էջ 108, 128, N 5, էջ 129, 150, 153-160, N 6, էջ 161-171, 1864 N 1, էջ 3, 9, էջ 16-20, էջ 23-25, N 2, էջ 25-41, էջ 50-56, N 3, էջ 57-61, 1864 N 3, էջ 83-88, N 4, էջ 89-92, N 5, էջ 121-124, էջ 140

12. Գասպարեան Պաղտասար, 1859 N 4, էջ 96

13. Գոշ Մխիթար, 1856 N 9, էջ 144-145

14. Գրիգորեան Արշամ, 1858 N 3, էջ 77-78, N 8, էջ 217-220, N 11, էջ 296-297, N 12, էջ 328

15. Գրիգորեան Սարգիս Տեր Զովհաննես Սիրգաեանց, 1856 N 8, էջ 118-120, N 10, 159-160

16. Գրիգորեան Սմբատ Մ., 1864 N 6, էջ 182-186

17. Դավթեան Համազասպ Գևորգ Մ. Մամիկոնեան, 1861 N 5, էջ 148-158

18. Եզնիկ վարդապետ Սեբաստացի, 1862-63 N 2, էջ 41-51

19. Եղբայր Սարկավազ, 1862-63 N 1, էջ 25

20. Զաքարեանց Կարապետ Մ., 1864 N 5, էջ 127-137

21. Թոխմախեան Մարգար, 1855 N 7, էջ 111-113, 1856 N 8, էջ 126-129

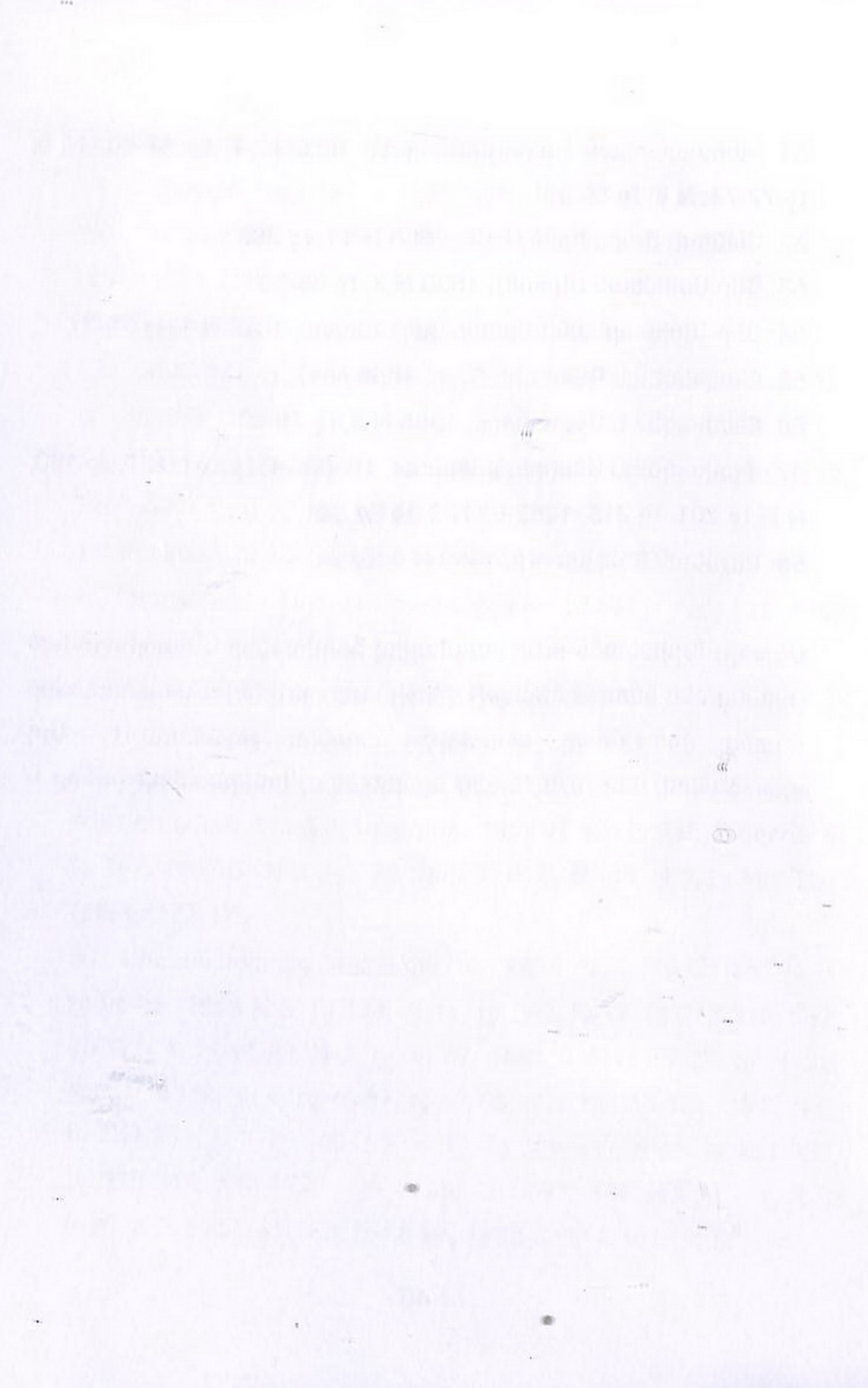
22. Թոխմախեանց 3. Արսեն, 1858 N 10, էջ 276-278, 1859 N 1, էջ 1-3, N 2, էջ 43-45, N 4, էջ 95, N 5, էջ 120, N 7, էջ 188, N 8, էջ 206, N 10, էջ 267, N 11, էջ 295, 1862 N 7, էջ 219, 1864 N 3, էջ 71-73, էջ 79-80, N 4, էջ 108, էջ 114-117, N 5, էջ 146-148, N 6, էջ 169-170

23. Թովուզեան Հակոբ եպիսկոպոս, 1864 N 1, էջ 9-16, N 2, էջ 41-48, N 4, էջ 92-98
24. Իսկենտերեանց Մ. Միքայել Բիզանդացի, 1862-63 N 1, էջ 20, N 2, էջ 61
25. Լամառքին (թարգմ. Գ. Հ. Փափագեան) 1855 N-7, էջ 107-109
26. Խրիմեան Խորեն, 1862 N 10, էջ 320, 1864 N 1, էջ 1, N 3, էջ 61, N 5, էջ 148-150, N 6, էջ 175-177
27. Կանչեան Կարապետ, 1859 N 9, էջ 243
28. Կարապետեան Խոսրով Գ. Տ. Մարմետցի, 1859 N 11, էջ 302
29. Հայկազուն օրիորդ ի Շումնու, 1855 N 6, էջ 90-94, N 7, էջ 102-107, 1856, N 10, էջ 154-157, 1859 N 11, էջ 290
30. Հարութիւնեան Պաղտասար Միհրդատ, 1859 N 12, էջ 316
31. Հովհաննիսեան Խոսրով Ս., 1864 N 4, էջ 113
32. Հովսեփեան Պետրոս Տ. Սաղաթեանց Շամախեցի (Սեյադ անուանեալ), 1858 N 6, էջ 220, N 9, էջ 249-250, N 10, էջ 278-279, N 11, էջ 297-299, 1859 N 2, էջ 47, N 3, էջ 76, N 4, էջ 103, N 6, էջ 160
33. Մաթևոսեան Լեւոն, 1864 N 6, էջ 178-180
34. Մարտիրոսեան Պետրոս Օծնեցի, 1864 N 6, էջ 160
35. Մեսրոբեան Եղիշե վարդապետ, 1859 N 11, էջ 294, 1860 N 2, էջ 48, 1861 N 3, էջ 96, 1862 N 7, էջ 209, N 12, էջ 273, 1864 N 6, էջ 168
36. Մեսրոպ վարդապետ, 1862 N 9, էջ 257, 1862-63 N 2, էջ 33
37. Միրզաեան Մելիք-Հակոբեան Հակոբ (Րաֆֆի), 1858 N 4, էջ 109-111, N 7, էջ 187-191, 1861 N 3, էջ 95-96

38. Մաթևոսեան Լեւոն, 1864 N 6, էջ 178-180
39. Մարտիրոսեան Պետրոս Օծնեցի, 1864 N 6, էջ 160
40. Նազարեան Վահրամ Ղազար, 1862 N 6, էջ 192, N 7, էջ 221-223, N 9, էջ 281-284
41. Ներսիսեան Հմայակ, 1864 N 5, էջ 124
42. Նուրեան Կ. Յուհաննես, 1856 N 9, էջ 143-144, N 12, էջ 188-189
43. Շիրոեան Սկրտիչ Մ., 1859 N 6, էջ 153, 1862 N 11, էջ 352, 1862-63 N 1, էջ 32, N 3, էջ 96
44. Չմշկեան Սիմեոն քահանա, 1862 N 12, էջ 358
45. Պարթևեան Միհրդատ Հարությունեան, 1861 N 4, էջ 127, 1862 N 7, էջ 205
46. Սահակեան Տիգրան Կ., 1864 N 4, էջ 117
47. Սարգիսեանց Ղուկաս Եզնիկ Մ., 1862 N 7, էջ 217
48. Սուլախեան Յուսեփ, 1859 N 7, էջ 178
49. Սելիկեան Հրաչեա Մարգար, 1859 N 10, էջ 261, 1861 N 5, էջ 157, 1862-63 N 5, էջ 133, 1864 N 3, էջ 80-83, N 5, էջ 137-140, N 6, էջ 172-175
50. Սրուանծտեանց Գարեգին Հ., 1858 N 1, էջ 21-25, N 3, էջ 68-69, 1859 N 5, էջ 134, N 11, էջ 283, N 12, էջ 312-316, 317, 1860 N 1, էջ 11-20, N 2, էջ 35-47, 1861 N 1, էջ 17-22, էջ 30-32, N 2, էջ 56-65, N 3, էջ 76-87, էջ 87-95, N 4, էջ 116-125, 1862 N 8, էջ 234-251, N 9, էջ 266-278, N 10, էջ 308-320, N 11, էջ 321-332, էջ 335-342, 342-352, N 12, էջ 361-371, 1862-63 N 1, էջ 6-9, 9-20, N 2, էջ 51-61, N 3, էջ 65-94, 1862-63 N 4, էջ 97-108

51. Վեհապետեան Հարութին վրդ., 1855 N 4, էջ 57-60, N 5, էջ 72-74, N 6, էջ 85-89
52. Վանեցի Մարտիրոս Ս. Փ., 1858 N 11, էջ 299
53. Տեր Ատոմեան Մկրտիչ, 1858 N 3, էջ 65-68
54. Տեր-Մխիթարեանց Յակոբ վարժապետ, 1858 N 1, էջ 25-27
55. Փափագեան Գարեգին Տ. Յ., 1856 N 12, էջ 189
56. Փափագեան Մարտիրոս, 1858 N 3, էջ 79-80
57. Փափագեան Մեսրոպ քահանա, 1859 N 4, էջ 101, N 7, էջ 190, N 8, էջ 201, էջ 218, 1862-63 N 3, էջ 94-96
58. Քեշսեան Խաչատուր, 1859 N 9, էջ 242

Մկրտիչ Խրիմեանն ունի բազմաթիվ հոդվածներ և ստորագրված (որոնց մեծ մասը ամսագրի վերջին թվերում են) և անստորագիր (որոնց մեծ մասը ամսագրի առաջին շրջանում է): Այդ պատճառով չենք նշել նրան պատկանող հոդվածների թվերը և էջերը (Է. Կ.):

[350 m.]

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220091666

A $\overline{11}$
91666